

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lipca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Kaźmierczak

Sędziowie: SA Małgorzata Gulczyńska, SA Jan Futro (spr.)

po rozpoznaniu dnia 6 lipca 2017 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej w R. osiedle (...) (...)

przeciwko L. D.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 23 maja 2017 r.

sygn. akt XII C 1308/11

odrzuca zażalenie.

Jan Futro Małgorzata Kaźmierczak Małgorzata Gulczyńska

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Poznaniu - na skutek wniosku pozwanego - stwierdził prawomocność zapadłego w sprawie wyroku zaocznego z dnia 15 marca 2012 r.

W uzasadnieniu wskazał, że wyrok ten nie został zaskarżony przez powódkę, a prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 27 września 2012 r., po oddaleniu wniosku pozwanego o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od powyższego wyroku, sprzeciw pozwanego od tego wyroku został odrzucony.

W zażaleniu na to postanowienie pozwany zaskarżył je w całości, zarzucając naruszenie:

- art. 364 § 1 w zw. z art. 363 § 1 k.p.c. poprzez stwierdzenie zaskarżonym postanowieniem prawomocności wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Poznaniu z 15 marca 2012 r., sygn. akt XII C 1308/11, w sytuacji gdy orzeczenie to nigdy nie zostało prawidłowo doręczone pozwanemu, a zatem przysługuje mu prawo wniesienia „innego środka zaskarżenia”, tj. sprzeciwu od wyroku zaocznego przewidzianego w art. 344 § 1 k.p.c.;
- art. 343 w zw. z art. 133 § 1 oraz art. 135 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, że wyrok zaoczny Sądu Okręgowego w Poznaniu z 15 marca 2012 r., sygn. akt XII C 1308/11, został prawidłowo doręczony pozwanemu i wobec braku wniesienia sprzeciwu w terminie wynikającym z art. 344 § 1 k.p.c. stał się prawomocny;
- art. 139 § 1 k.p.c. poprzez błędne przyjęcie, że wobec pozwanego doszło do skutecznego doręczenia zastępczego wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Poznaniu z 15 marca 2012 r., sygn. akt XII C 1308/11.

W konsekwencji pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i oddalenie wniosku pozwanego o stwierdzenie prawomocności wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Poznaniu z 15 marca 2012 r., sygn. akt XII C 1308/11, a nadto zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Przesłanką dopuszczalności środka zaskarżenia jest pokrzywdzenie orzeczeniem (gravamen - por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC z 2014 r. Nr 11, poz. 108). Jeżeli kwestionowane orzeczenie nie rozstrzyga niekorzystnie o żądaniu strony, zażalenie skierowane przeciwko takiemu rozstrzygnięciu jako niedopuszczalne podlega odrzuceniu. W zażaleniu pozwany domagał się zmiany zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego poprzez oddalenie jego własnego wniosku z 27 kwietnia 2017 r. o stwierdzenie prawomocności wyroku zaocznego z 15 marca 2012 r., podnosząc w uzasadnieniu, że wniosek ten był o tyle zasadny, iż dotychczas kwestia prawomocności orzeczenia z 15 marca 2012 r. nie została rozstrzygnięta w trybie art. 364 § 1 k.p.c., zaś w przypadku rozpoznania tego wniosku niezgodnie z interesem pozwanego miała otworzyć się droga do kontroli instancyjnej. Jednakże, w niniejszym postępowaniu zażaleniowym naruszenie interesu pozwanego zaskarżonym postanowieniem Sądu Okręgowego nie może być rozpatrywane jako wydanie postanowienia stwierdzającego prawomocność wyroku zaocznego, co jest niekorzystne dla pozwanego, a jedynie jako wydanie rozstrzygnięcia zgodnego bądź niezgodnego z rozpoznawanym przez ten Sąd wnioskiem pozwanego z 27 kwietnia 2017 r. Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy orzekł natomiast zgodnie z żądaniem pozwanego, który wniósł o wydanie w trybie art. 364 § 1 k.p.c. postanowienia stwierdzającego prawomocność wyroku zaocznego Sądu Okręgowego w Poznaniu z 15 marca 2012 r., sygn. akt XII C 1308/11. Zaskarżone postanowienie uwzględniające ten wniosek w całości nie narusza więc tak rozumianego interesu pozwanego. Zażalenie pozwanego zwrócone przeciwko temu rozstrzygnięciu należało zatem odrzucić jako z innych przyczyn niedopuszczalne, na podstawie art. 370 k.p.c. w zw. z art. 373 k.p.c. i w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. Już tylko na marginesie należy podnieść, że jeżeli strona uważa, iż kwestionowane przez nią orzeczenie nie jest prawomocne, winna wnieść przysługujący środek zaskarżenia, a nie żądać w istocie stwierdzenia nieprawomocności tegoż orzeczenia składając wniosek w trybie przepisu art. 364 § 1 k.p.c. Według poglądów wyrażanych w doktrynie, tego rodzaju wniosek (o stwierdzenie negatywne) jest niedopuszczalny i nie zachodzi też interes prawny w stwierdzeniu prawomocności, jeżeli orzeczenie ma być wykorzystane w postępowaniu, w którym zostało wydane. Sąd prowadzący to postępowanie jest bowiem w stanie samodzielnie ustalić, czy orzeczenie jest prawomocne (por. Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz. Art. 1–366 pod red. A. Marciniaka i K. Piaseckiego, 2016, wyd. 7, Legalis). Z akt sprawy wynika, że pozwany złożył wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego z 15 marca 2012 r. jednocześnie wnosząc sprzeciw, a Sąd Okręgowy po rozpoznaniu sprawy w dniu 27 września 2012 r. na rozprawie, w tym przeprowadzeniu wnioskowanych przez pozwanego dowodów z zeznań świadków i przesłuchania stron, a nadto dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy celem ustalenia okoliczności związanych z doręczeniem pozwanemu odpisu wyroku zaocznego oraz istnienia podstaw do przywrócenia terminu, oddalił wniosek pozwanego o przywrócenie terminu do złożenia sprzeciwu od wyroku zaocznego z 15 marca 2012 r. i odrzucił sprzeciw pozwanego od tegoż wyroku. Z akt sprawy wynika również, że postanowienie to nie zostało przez pozwanego zaskarżone i zarządzeniem z 21 listopada 2012 r. została stwierdzona jego prawomocność z dniem 27 października 2012 r. Przewidziana w art. 364 § 1 k.p.c. możliwość złożenia wniosku o stwierdzenie prawomocności orzeczenia nie może natomiast służyć w istocie weryfikacji prawomocnego orzeczenia Sądu Okręgowego z 27 września 2012 r., w którym kwestie doręczenia pozwanemu odpisu wyroku zaocznego i upływu terminu do wniesienia sprzeciwu oraz istnienia podstaw do przywrócenia tego terminu zostały już rozstrzygnięte jako przesłanki rozstrzygnięcia w przedmiocie skutecznego wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego. Przyjęcie poglądu przeciwnego i uznanie, że złożenie wniosku o stwierdzenie prawomocności wyroku zaocznego otwiera drogę do badania prawidłowości doręczenia pozwanemu odpisu wyroku zaocznego z 15 marca 2012 r. prowadziłoby w istocie do niedopuszczalnej weryfikacji prawomocnego orzeczenia sądu i obejścia przepisów o zaskarżaniu orzeczeń.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny na podstawie przytoczonych przepisów orzekł jak w postanowieniu.

Jan Futro Małgorzata Kaźmierczak Małgorzata Gulczyńska